

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Інститут Менеджменту
Кафедра фінансів та кредиту
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. Ю.ФЕДЬКОВИЧА
Економічний факультет
Кафедра фінансів та кредиту
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
АКАДЕМІЯ МУНІЦИПАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ (м. Київ)
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ВИЩА ШКОЛА ЕКОНОМІКИ» (Росія)
МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Грузія)
ТЕЛАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ЯКОБА ГОГЕБАШВІЛІ (Грузія)

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції
«ТЕНДЕНЦІЇ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ
ТА ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ

В УМОВАХ РИНКОВИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ»

2 березня 2012 р.

ВНТУ
ВІННИЦЯ
2012

УДК [336+330.341.1] (477)
ББК [65.261+65.01] (4УКР)
ТЗЗ

Друкується за рішенням Вченої ради Вінницького національного технічного університету Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України

Головний редактор: **В. В. Грабко**

Відповідальний за випуск: **В. В. Зянько**

Рецензенти: **В. В. Зянько**, доктор економічних наук, професор;
О. О. Мороз, доктор економічних наук, професор.

ТЗЗ **Тенденції** управління фінансовими та інноваційними процесами в умовах ринкових перетворень: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – Вінниця : ВНТУ, 2012. – 407 с.

ISBN 978-966-641-453-6

В матеріалах конференції висвітлено доповіді вітчизняних та іноземних науковців, які розглянуто на Міжнародній науково-практичній конференції «Тенденції управління фінансовими та інноваційними процесами в умовах ринкових перетворень» 2 березня 2012 року в м. Вінниця.

Розраховано на студентів, аспірантів, викладачів, наукових співробітників.

УДК [336+330.341.1] (477)
ББК [65.261+65.01] (4УКР)

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

ISBN 978-966-641-453-6

© Вінницький національний
технічний університет, 2012

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ТА ЇХ ВПЛИВ НА РЕФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Войнарєнко М. П. Інституціональне середовище розвитку інноваційної діяльності в Україні..	9
Деревяга П. И. ИКТ в формировании человеческого капитала.....	11
Драчук Ю. З., Рассуждай Л. М. Щодо управління стратегічним й інноваційним розвитком вугільної галузі.....	13
Єпіфанова І. Ю. Інноваційна діяльність в системі економічного зростання підприємств..	16
Зянько В. В. Сутність та завдання стратегії інноваційного розвитку економіки України...	18
Зянько В.В., Крива С. В. Оцінка інноваційного потенціалу як елемент економічного розвитку держави.....	22
Карачина Н. П., Гришина А. С. Інноваційний розвиток як одна з ключових проблем АПК України.....	24
Карачина Н. П., Чайка Р.В. Способи послаблення залежності України від зарубіжних енергоносіїв.....	26
Коваленко В. Л. Методи аналізу і оцінки інтегрованих структур в національній економіці...	28
Коваль Н. О. Система розвитку професійної підготовки робітничих кадрів в умовах реформування економіки України.....	30
Краус Н. М. Інноваційна діяльність як ефективна форма модернізації інноваційної економіки.....	32
Кураташвили Альфред А. Выявление и внедрение прогрессивных научных идей – необходимое условие эффективного управления инновационными процессами, обществом и государством.....	35
Мазур А. Г. Цикли економічної активності в регіональних економічних системах.....	37
Небава М. І. Соціальні інновації як складова активної соціальної політики у сфері людського розвитку.....	39
Пілявоз Т. М. Дослідження поняття «інновація» як основи інноваційного розвитку підприємства.....	42
Рассуждай Е. Я. Роль капіталізації у підвищенні інноваційного розвитку вуглеводобувних підприємств.....	44
Романець І. В. Оцінка передумов створення технопарку на Вінниччині як засобу реалізації сучасної регіональної інноваційної політики.....	46
Рязанова Н. О. Світовий досвід стимулювання розвитку експортного потенціалу регіону.....	50
Тігарєнко Г. Б., Марущак Н. В. Роль держави в регулюванні національної інноваційної системи.....	53
Тодосійчук В. Л., Алєскєрова Ю. В., Дідик В. М. Державне регулювання інноваційної діяльності в Україні.....	55
Фіщук Б. П., Фіщук Н. Ю. Інноваційна діяльність підприємств Вінницького регіону.....	58
Чемерис В. А., Соломонко Д. О. Політика інноваційного розвитку галузей тваринництва в Україні.....	62
Шиян А. А., Нікіфорова Л. О. Модель для функціонування інноваційних інститутів в Росії та Україні.....	64
Шварц І. В., Чаплигіна О. В. Земельна реформа: формування та регулювання земельних відносин і ринку землі в Україні.....	66
Ювица Н. В. Индустриальным инновациям – государственную поддержку.....	70
СЕКЦІЯ 2	
СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНОЇ ТА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ	
Бабєнко В. О. Аспекти проектування інформаційних систем управління інноваційними процесами на підприємствах.....	73
Вдовєнко Н. М. Узгодження бюджетної політики держави та інвестиційно-інноваційної моделі розвитку аквакультури.....	76

відносяться до організації управління інтегрованими структурами і потребують врахування при здійсненні поточної управлінської діяльності.

Література

1. Дементьев В. Интеграция предприятий и экономическое развитие [В. Дементьев]. – М.: ЦЭМИ РАН, 1998. – 260 с.
2. Кахно А.П. Синергетический эффект фінансово-промислових груп [А.П. Кахно]. – М.: Перспектива, 2001. – 324 с.
3. Ансофф И. Новая корпоративная стратегия [И. Ансофф] / пер. с англ. / Под ред. Ю.Н. Каптуревского. – СПб.: Питер, 1999. – 416 с.
4. Окумура Х. Корпоративний капіталізм в Японії [Х. Окумура]. – М.: Мысль, 1986. – 340 с.
5. Бригхэм Ю.В. Энциклопедия фінансового менеджмента [Ю.В. Бригхэм]. – М.: Экономика, 1998. – 340 с.

УДК 331.108

Коваль Наталія Олегівна,

асистент, Вінницький національний технічний університет

СИСТЕМА РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ РОБІТНИЧИХ КАДРІВ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Розглянуто актуальні проблеми розвитку системи професійної підготовки та підвищення конкурентоспроможності трудового потенціалу. Проаналізовано роль впливових чинників, які в значній мірі підсилюють значення професійної підготовки робітничих кадрів в умовах реформування економіки України.

Ключові слова: професійна підготовка, робітничі кадри, якість робочої сили, безперервна професійна підготовка.

Постановка проблеми. Ефективний розвиток економіки потребує модернізації виробництва, який має поєднувати в собі інструменти ефективного державного регулювання з ринковими механізмами саморегуляції, орієнтуватися на досягнення високого рівня зайнятості, максимальну реалізацію власних інвестиційних можливостей, а також на якомога ширше залучення іноземного капіталу та високих технологій. Основною складовою сучасного цивілізаційного прогресу є всебічний розвиток трудового потенціалу. Це головна складова національного багатства і рушійна сила суспільного розвитку, визначальний критерій оцінки його рівня. Світовою практикою доведено, що інвестиції в трудовий потенціал - найефективніші. Саме цим зумовлюється нова якість економічного зростання, яка утвердилася за останні десятиріччя в розвинених країнах. У Західній Європі цей компонент забезпечує близько 75% приросту національного багатства.

Базова передумова розвитку трудового потенціалу в Україні полягає в розробленні та реалізації широкомасштабної довгострокової стратегії модернізації всієї системи професійної підготовки кадрів, наближення її якості до стандартів ЄС, потреб внутрішнього розвитку держави та суспільства, ринкової економіки. Потрібно сформувати таке середовище, у якому позиції кожної людини, її суспільний статус визначалися б передусім рівнем освіченості, набутими знаннями і вмінням застосовувати їх на практиці. Швидкі темпи структурних зрушень у сучасній економіці, старіння знань, здобутих у процесі первинної професійно-освітньої підготовки, зумовлюють необхідність запровадження системи безперервної освіти та освіти протягом життя на основі зв'язку між всіма ланками освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з проблеми, виділення невирішених її частин. Методологічним, методичним та прикладним питанням щодо дослідження проблем системи професійної підготовки трудового потенціалу відповідно до потреб як економіки так і виробництва присвячено наукові роботи відомих українських вчених: О. А. Грішнєвої, Е. М. Лібанової, І. Л. Петрової, Л. С. Лісогор, А. М. Колота, В.Н. Новікова, О.В. Левчука, Т. П. Житника та ін. Особливу увагу приділено питанням організації професійної підготовки та напрямів удосконалення підготовки кваліфікованих кадрів. Але питання ефективного перетворення системи професійної підготовки трудового потенціалу, потребують більш детального дослідження в умовах реформування країни.

Проблеми розробки організаційно-економічних підходів реалізації випереджального розвитку

професійної підготовки кадрів відповідно до потреб сучасного виробництва, згідно вимог європейських та вітчизняних стандартів якості конкурентоспроможності робітника, потребують подальших наукових розробок.

Формування цілей статті. Метою статті є розробка науково-практичних рекомендацій щодо формування розвитку та перетворення системи професійної підготовки кадрів під впливом економічної ситуації в умовах реформування економіки України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасне ринкове середовище та прискорення темпів оновлення техніки і технології, в умовах інноваційного розвитку виробництва, потребують наявності робітничих кадрів високої кваліфікації, здатних швидко адаптуватися до змін навколишнього середовища та спроможних постійно перенавчатися та підвищувати свій рівень кваліфікації. Це в свою чергу сприяє впровадженню інноваційних технологій на сучасних підприємствах, підвищення продуктивності праці та випуску конкурентоспроможної продукції.

Трансформація виробництва потребує трансформацію робітничих кадрів, робітників широкого профілю по рівню необхідних професійних знань, які наближаються до технічних спеціалістів, здатних володіти суміжними професіями та з постійною готовністю до перепідготовки.

Фундаментальні положення концепції людського розвитку є основою для розроблення індексу розвитку людського потенціалу (ІРЛП), або в літературі його представляють ще і як індекс людського розвитку (ІЛР), який виступає інтегрованою оцінкою цивілізованості країни. Він агрегує індекс очікуваної тривалості життя, освітній індекс та індекс ВВП на душу населення за паритетами національних валют. З 1990 р. середньосвітовий ІЛР зріс на 18 %, що відбиває загальносвітові тенденції стосовно показників тривалості життя, розвитку освіти та зростання доходів, хоча ця тенденція характеризується нерівномірністю та великою варіативністю для різних країн [1]. Стандартні програми підготовки робітничих кадрів не здатні в певній мірі задовольнити мінливі вимоги ринку праці. Інновації пронизують усі сфери життя, постійно змінюючи попит на різні професії і самі професії. Тому підготовку не можна закінчити після п'ятого року університету, або 2-3 років професійно-технічного навчального закладу, вона має тривати і надалі. Саме випереджальний розвиток професійної підготовки кадрів стає важливим фактором конкурентоспроможності фахівця на ринку праці, та вимагає безперервного та адаптивного характеру проведення.

Слід зазначити, що система професійної підготовки працівників безпосередньо на виробництві в Україні, зокрема система підвищення кваліфікації, упродовж останніх 10–15 років руйнувалася. Якщо на початку 90-х років щороку, підвищували свою кваліфікацію в середньому близько 3 млн. осіб, то в останні роки – лише близько 1 млн. працюючих, при цьому підвищення кваліфікації проходить в середньому один раз в 13-15 років. Тоді як у країнах ЄС аналогічний показник становить близько п'яти років, в Японії – від 1 до 1,5 року, в Росії – 7,8 року.

В Україні, на сьогоднішній день, за офіційними даними [2], відбувається падіння престижності трудової діяльності та існує відтік професійних кадрів з промислових підприємств, тільки 5% працівників які працюють на підприємствах мають вищу кваліфікацію, тоді як в США їх частка складає 43%, а в Німеччині - 34%. А за прогнозом до 2015 року потреба в робочих кадрах на вітчизняних підприємствах буде забезпечена лише на 45%. Як свідчить досвід розвинутих країн, саме якість професійної підготовки кадрів, перш за все, впливають на зростання ВВП країни. Практично 25% робітничих кадрів, в цих країнах, сьогодні зайнято у сфері інноваційних технологій. У США 8% робітничих кадрів створюють понад 20% ВВП, а на підвищення професійного рівня свого трудового потенціалу країна витрачає близько 40% від загальносвітових витрат [3]. Система професійної підготовки кадрів має виконувати соціальні (опанування професії) та економічні функції (розвиток трудового потенціалу суспільства, відтворення робочої сили необхідної кваліфікації).

Таким чином основними причинами удосконалення системи професійної підготовки робітничих кадрів та переходу до реалізації системи безперервної професійної підготовки є:

- ▲ підвищення ролі працівника в сучасному виробництві;
- ▲ науково-технічний і соціальний прогрес, інформаційні та інноваційні процеси, змінюючи взаємини виробництва, науки і освіти, роблять знання та освіту найважливішою функцією виробництва;
- ▲ зміни в характері і змісті праці, його функцій;
- ▲ швидке старіння науково-технічної інформації, що не дозволяє дати робітнику всі професійні знання одноразово і на тривалий термін;
- ▲ підвищення конкурентоспроможності робочої сили, її професійного рейтингу не тільки на внутрішньому, але й на зовнішньому ринку.

Зацікавленість учасників ринку праці в впровадженні безперервної професійної підготовки на

виробництві, на нашу думку, може бути реалізований у спосіб для:

- ^ роботодавця - через мінімізацію термінів підготовки та затрат на підготовку, максимальною наближеністю до місця роботи кадрів, відсутністю необхідності виділення житла та інше;
- ^ працівника - через мінімізацію строків підготовки, адресне навчання, максимальною наближеністю до місця проживання, навчання та роботи;

Дуже важливо ще і мати на увазі суб'єктивний фактор - зацікавленість та активна участь в цьому процесі як самого робітника так і роботодавця. Закони ринку праці, намагання забезпечити себе найкращі умови найму та максимальна ефективна віддача - необхідні передумови для цього. Певну роль відіграють і економічні стимули: збереження робочого місця, майбутня заробітна плата, можливість отримати житло та інше.

Висновки та перспективи подальших досліджень у даному напрямку. Аналіз ситуації щодо випереджального розвитку професійної підготовки кадрів в Україні дозволив зробити наступні висновки:

1. Застарілість матеріально-технічної бази системи професійно-технічної підготовки кадрів, неможливість її швидкого оновлення в перспективі можуть забезпечити підготовку лише простих робітничих професій, тоді як інноваційний розвиток економіки України потребує висококваліфікованих робітничих кадрів.

2. Розробка механізму безперервної професійної підготовки кадрів, з застосуванням концепції МТН, сертифікату компетенції, адресності, швидкості, підготовки під конкретне робоче місце та за умови використання матеріально-технічної бази сучасних підприємств, сприятимуть інноваційному розвитку економіки в контексті інтеграції України до вимог ЄС.

3. Необхідність реалізації системи безперервної професійної підготовки пов'язана з тими інноваційними процесами які відбуваються як на ринку праці, так і в системі підготовки кваліфікованих робітничих кадрів, а саме:

- ^ швидкість та гнучкість щодо оновлення трудових навичків робітника на виробництві;
- ^ відповідність професійної підготовки робітничих кадрів потребам виробництва;
- ^ підвищення конкурентоспроможності та "інноваційності" робітничих кадрів на базі компетентнісного підходу;
- ^ надання додаткових можливостей працевлаштування робітникам, які пройшли підготовку та перепідготовку на базі сучасних технологій професійної підготовки.

Наявність дисбалансу, між існуючою системою професійної підготовки робітничих кадрів та наявними потребами виробництва в кваліфікованих кадрах під конкретне робоче місце, потребує нових дій з боку держави і роботодавців та подальших наукових розробок в цьому напрямку.

Література

1. Human Development Report 2011. 20th Anniversary Edition. The Real Wealth of Nations: Pathways to Human Development. Published for the United Nations Development Programme (UNDP) [Електронний ресурс]. – N. Y., 2011. – 238р.–Режим доступу: <http://hdr.undp.org>.

2. Продуктивні сили України: науково-теоретичний економічний журнал (2010р.) [Електронний ресурс] — Режим доступу: www.rvps.kiev.ua/PUBLIK/COLLECTS/Collect03

3. Конференція роботодавців України 2010 “Стратегічне партнерство Міністерства освіти і науки України з роботодавцями” [Електронний ресурс] — Режим доступу: www.conf.eu.org/ua/presscentre/news.html?publist_start=340

УДК 330.34.01

Краус Наталія Миколаївна,

к.е.н., доцент кафедри економічної теорії та регіональної економіки,
Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЕФЕКТИВНА ФОРМА МОДЕРНІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ

Розглядаються тенденції інноваційного розвитку економіки України. Досліджується інноваційна діяльність як діяльність, що має окрім технологій та методів репродуктивних видів діяльності, ще й моральний і духовний зміст. Запропоновано основні заходи активізації інноваційної діяльності економіки на макро- та мікрорівні рівні.

Наукове видання

Тенденції управління фінансовими та інноваційними процесами в умовах ринкових перетворень: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції

Головний редактор: **В.В. Грабко**

Відповідальний за випуск: **Зянько В.В.**

Підписано до друку 17.02.2012 р.
Формат 29,7×42 1/4. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman.
Друк різнографічний Ум. друк. арк. 4,99
Наклад 200 прим. Зам. № 2012-020

Вінницький національний технічний університет,
21021, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95,
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 3516 від 01.07.2009

Віддруковано в Вінницькому національному технічному університеті
в комп'ютерному інформаційно-видавничому центрі.
21021, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95,
ВНТУ, ГНК, к. 114.
Тел. (0432) 59-87-38.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 3516 від 01.07.2009